

Down en dementie

in beeld

een lespakket met korte films en lesbrieven

Het lespakket Down en dementie gaat over dementie bij iemand met het downsyndroom. Het pakket telt tien casussen met elk een korte film en een lesbrief. Iedere film toont een of twee symptomen die kenmerkend zijn voor dementie.

Het pakket is bestemd voor zorgverleners, naasten en opleiders die daar aandacht aan willen besteden. Je kan het hele pakket gratis gebruiken.

De naam van het pakket Down en dementie is niet toevallig. De kans dat iemand met het downsyndroom alzheimer-dementie krijgt is bijna 80%.

Lesbrief bij Zing je mee?

Verminderende vaardigheden

De film in het kort

Situatie 1 Anne woont zelfstandig

Je hoort iemand zingen en de camera beweegt daarheen. Het is Anne (27 jaar), met een koptelefoon op, die danst en meezingt in het Frans. 'Je veux être libre' (Ik wil vrij zijn).

Situatie 2 Anne, duidelijk ouder met beginnende dementie

Anne (61 jaar) woont in een groep en zit met begeleidster Manon aan de eettafel. 'Wat wil je horen?', vraagt Manon. 'Oh ja, Laissez-moi danser vind je mooi'. Zodra de eerste tonen klinken, zingt en beweegt Anne volop mee.

Situatie 3 Anne, duidelijk ouder en met gevorderde dementie

Anne (net 63 jaar) wandelt, al zingend, hand in hand met een 'meezingende' Laurine. Een ritmisch Soreh ash ash wisselt Anne af met Aweh aweh aweh. Ze stappen en zingen op het ritme. Anne wijst voor zich uit. Dan komen ze Linda tegen.

Situatie 4 Anne, duidelijk ouder en met verder gevorderde dementie

Anne (63 jaar en vier maanden) zit op de bank. Leendert die tegenover haar zit, houdt haar handen vast. Hij begint 'Lang zal ze leven' te zingen. Anne reageert niet, maar na 'hieperdepiep' valt ze in met 'hoera'.

Alle beelden zijn uit het leven gegrepen.

Thema

Het thema van deze lesbrief is apathie. Bij iemand met dementie gaat onder andere het gebruik van taal, dus ook zingen, achteruit. De casus laat zien dat je met bekende muziek wel iets kan oproepen en iemand kan activeren. Meer informatie vind je **hier**.

De casus 'Ik ben Anne' gaat in op haar levensverhaal en hoe de dementie begon (de weg kwijt). Hij geeft ook context aan de andere casussen, daarom is het raadzaam de film **Ik ben Anne** steeds opnieuw te bekijken.

Algemene vragen

1. Wat zie je en wat valt je daarbij op?
2. Welke verschillen zie je tussen de vier situaties?
3. Welke achteruitgang zie je bij Anne?
4. Wat zijn verschillen tussen de liedjes die Anne zingt?
5. Hoe kan je Anne activeren met muziek?

Verdiepingsvragen

1. Wat is de rol van Manon in situatie 2, van Laurine in situatie 3 en van Leendert in situatie 4?
2. Hoe kun je uitzoeken welke muziek iemand raakt?
3. Hoe vind jij het om mee te zingen?
4. Als in een groep mensen van verschillende soorten muziek houden, hoe pak je dat aan?
5. Heb je ervaringen die hierop lijken? En heb je voorbeelden van het gebruik van muziek om rust en veiligheid te bieden?

Je kunt op verschillende manieren iemand met dementie activeren. Bijvoorbeeld met wandelen, spelletjes doen, muziek maken of luisteren en met herinneringen ophalen (reminiscentie). Je moet goed weten welke activiteiten passen bij iemands wensen en behoeften (levensverhaal). Maar ook aansluiten bij de fase van dementie waarin de persoon zich bevindt.

Wat wel werkt of juist niet, is steeds weer anders en voor een deel onvoorspelbaar. De oplossing moet altijd bij jou als zorgverlener of mantelzorger liggen. Je komt steeds voor vragen te staan, vaak met ethische kanten.

Meer weten over activeren, communiceren en vroege herinneringen? In de **Wegwijzer verstandelijke beperking en dementie** vind je 100 praktijkvragen en antwoorden. Op pagina 370-371 staat meer informatie over activiteiten en op pagina 372-375 over herinneringen ophalen met tips om erachter te komen wat iemand leuk vindt. Een papieren exemplaar is verkrijgbaar via reguliere boekhandels.

Stellingen

1. Je moet iemands levensverhaal kennen om de juiste muziek te kunnen kiezen.
2. Samen zingen is een manier om contact te maken met een dementerende persoon.
3. Meezingen is stimulerend voor iemand met dementie, ook al kan je niet goed zingen.
4. Voordeel van muziek is dat het iemand uitnodigt om te bewegen.
5. Met Nederlandstalige muziek doe je iemand met down en dementie altijd een plezier.